

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-10>

УДК 631.1 (477.73)

Горобченко О.А.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет

Скрипник Т.С.

магістр,
Миколаївський національний аграрний університет

Horobchenko Oksana, Skrypnyk Tatiana

Mykolayiv National Agrarian University

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ СНІГУРІВСЬКОГО РАЙОНУ

У статті коротко охарактеризовано розташування, стан, суб'єкти господарювання аграрної сфери та роль галузі рослинництва в економіці Снігурівського району Миколаївської області. Визначено місце аграрних підприємств району за обсягом виробництва основних видів продукції рослинництва серед 19 районів Миколаївської області. Досліджені основні фактори, які впливають на формування валового збору основних сільськогосподарських культур аграрних підприємств району, проаналізовано досягнутий рівень розвитку виробництва основних видів продукції рослинництва (зернових, технічних та овочевих культур), досліджено рівень врожайності окремих сільгоспкультур у районі та порівняно з областю. Висвітлено основний чинник підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва, окреслено та класифіковано основні напрями його подальшого розвитку, виділені пріоритетні з них.

Ключові слова: підприємство, район, рослинництво, виробництво, урожайність, інноваційний розвиток.

Постановка проблеми. Аграрна сфера має визначальне значення у досягненні продовольчої безпеки нашої країни, а Миколаївщина володіє вагомим природно-ресурсним потенціалом – має 2 млн. га сільськогосподарських угідь, з яких 1,7 га ріллі, що становить 5% орної землі в Україні, і виробляє конкурентоспро-

можну сільськогосподарську продукцію. Продукція рослинництва як провідної галузі аграрного виробництва має надзвичайно важливе народногосподарське значення: низка продуктів споживається в натуральному вигляді, інші, а це значна частина, використовуються як сировина для деяких галузей промисловості,

а частина – як корми для сільськогосподарських тварин. У 2018 році у валовому виробництві продукції сільського господарства Миколаївської області на рослинництво припадає 83,5% [3; 5]. Рослинництво – це досить динамічна галузь сільського господарства: постійно змінюються площі оброблюваних земель, проводяться різні меліоративні роботи, змінюється кількість культивованих культур, удосконалюється спеціалізація та концентрація. Тому постає завдання вивчення стану та тенденції розвитку цієї галузі в аграрних формуваннях різних районів, регіонів за нинішніх складних як економічних, так і політичних умов господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стану та перспектив розвитку вітчизняного сільського господарства, у тому числі галузі рослинництва, завжди привертало увагу науковців. Зокрема, ними займаються такі вчені, як П.Т. Саблук [8], В.Я. Месель-Веселяк [9], Ю.О. Лупенко [9], Л.О. Андреева [2], Н.О. Дугієнко [6], В.І. Ткачук [10], О.В. Аверчев, Н.А. Аверчева [1], В.Г. Андрійчук [3] та ін. Проте питання сучасного стану та перспектив розвитку виробництва продукції рослинництва як джерела забезпечення продовольчої безпеки на рівні окремих районів, областей не втрачають своєї актуальності і вимагають постійного дослідження. Нестабільність у ринковій економіці може спричинити різноманітні відхилення в ефективності функціонування рослинництва як у кращий, так і в гірший бік, тому дослідження сучасного стану та виявлення основних тенденцій розвитку галузі є важливими аспектами проблеми забезпечення внутрішнього ринку держави продовольством [6, с. 89].

Формулювання цілей статті. Мета статті – дослідити сучасний рівень виробництва продукції рослинництва, основні фактори його зміни та висвітлити перспективи його розвитку в сучасних умовах господарювання аграрних підприємств Снігурівського району Миколаївської області.

Виклад основного матеріалу. Снігурівщина – чудовий степовий край, один із найпотужніших регіонів Миколаївщини за агропромисловим, трудовим, природним потенціалом. Він розташований у південно-східній частині Миколаївської області та межує з Березнегуватським, Баштанським, Вітовським районами Миколаївської області, з Великоолександрівським, Бериславським, Білозерським районами Херсонської області і м. Херсоном.

Основними напрямками сільського господарства району є рослинництво (зернове виробництво, вирощу-

вання технічних культур, овочів); тваринництво (велика рогата худоба, свині); птахівництво (кури); риборозведення. Серед 19 районів області Снігурівський район займає 9 місце за розміром земельних угідь (135 тис. га, або ж 5,5% території області). В аграрному секторі району використовується 106,5 тис. га ріллі, на яких ведуть товарне виробництво сільськогосподарської продукції підприємства різних організаційно-правових форм господарювання. Основними аграріями району є 14 сільськогосподарських підприємств, з них 3 товариства з обмеженою відповідальністю, 4 приватно-орендних підприємства, 4 приватних підприємства, 1 дочірнє підприємство, 2 філії – Філія Снігурівська птахофабрика ПНВК «Інтербізнес», Снігурівська філія ТОВ СП «Нібулон» [7]. Основною сільськогосподарською продукцією району є зернові культури – пшениця яра та озима, ячмінь ярий та озимий; технічні культури – ріпак, соняшник; овочі; вирощування великої рогатої худоби, свиней, виробництво молока, куриних яєць. Найбільш придатними для вирощування в природно-кліматичних умовах району є озима пшениця, ярий та озимий ячмінь. Під час запровадження крапельного зрошення також доцільним є вирощування томатів, цибулі, капусти, моркви.

У 2018 році питома вага вартості валової продукції сільського господарства в постійних цінах 2010 р. Снігурівського району у загальній вартості валової продукції області становила 10,4% (2 місце серед 19 районів), тоді як у 2016 році цей показник становив 10,8% (1 місце) [5]. За останні три роки питома вага сільгоспідприємств Снігурівського району серед аграріїв області у виробництві зернових та зернобобових культур зросла майже на 1 в.п., тоді як у виробництві соняшнику зменшилася на 1,5 в.п. (табл. 1). У 2018 р. порівняно з 2016 р. за виробництвом овочевих культур аграрні підприємства району зайняли 2 місце (1 місце – Вітовський район). За ці роки їхня частка у загальнообласному виробництві овочів зросла на 7 в.п. Отже, серед основних видів продукції рослинництва основною продукцією в районі є овочеві культури.

У структурі посівних площ сільгоспкультур агропідприємств Снігурівського району в розрізі основних груп культур найбільшу частку займають зернові та зернобобові (в середньому 57%) та технічні (в середньому 41%) культури (табл. 2). До того ж у структурі посівної площі їхня частка за ці роки значно коливається. Питома вага посівної площі картоплі, овочів та баштанних продовольчих і кормових культур за ці роки значно не змінювалася і становить відповідно

Таблиця 1

Питома вага аграрних підприємств Снігурівського району в загальнообласному виробництві сільськогосподарських культур, %

Види культур	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2018 р. порівняно з 2016 р., в.п.
Зернові та зернобобові	6,2	10,4	6,9	0,7
Соняшник	8,7	6,7	7,2	-1,5
Овочеві	39,5	46,7	46,5	7,0

Джерело: побудовано автором за статистичною інформацією [7, с. 174-176]

Таблиця 2

Склад і структура посівної площі сільгоспкультур в аграрних підприємствах Снігурівського району

Групи культур	2016 рік		2017 рік		2018 рік		2018 р. у % до 2016 р.
	га	%	га	%	га	%	
Зернові та зернобобові	32 417	49,3	44 143	65,8	38 479	55,3	118,7
Технічні	31 743	48,3	20 958	31,2	29 196	42,0	92,0
Картопля, овочі та баштанні продовольчі	1 336	2,0	1 660	2,5	1 581	2,3	118,3
Кормові	227	0,3	358	0,5	287	0,4	126,4
Всього	65 723	100,0	67 119	100,0	69 543	100,0	105,8

Джерело: побудовано автором за статистичною інформацією [5; 7, с.160]

близько 2,5% та 0,5%. Щодо розміру посівної площі, то у 2018 р. порівняно з 2016 р. лише посівна площа технічних культур зменшилася на 8%, в інших групах розмір площі зріс: зернових та зернобобових – майже на 19%, картоплі, овочів та баштанних продовольчих – на 18%, кормових культур – на 26%. Загалом площа посіву сільгоспкультур зросла на 5,8% (3820 га).

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 р. № 164, для районів Миколаївської області, що розташовані в південно-степовому природно-сільськогосподарському регіоні, у структурі посівних площ відсоток посівів зернових та зернобобових культур повинен становити 40–82%, технічних культур – 5–35%, у тому числі соняшник 12–15%, ріпак 5–10%, кормові культури – до 60%, картопля та овоче-баштанні культури – до 20%, чорний пар – 18–20% [9, с. 12–20]. Як показує проведений аналіз структури посівних площ Снігурівського району, аграрії не дотримуються науково-обґрунтованих норм, що відображається на валовому зборі сільгоспкультур. Сільгосппідприємства району віддають перевагу вирощуванню сільгоспкультур зернової, технічної та овочевої груп. Враховуючи зміни в структурі посівів за останні три роки і незначне зростання посівних площ окремих сільгоспкультур, у 2018 р. порівняно з 2016 р. валове виробництво зернових та зернобобових культур зросло лише на 9%, овочів – на 32,5%, а технічних культур – навпаки, і це очевидно, зменшилося на 25,5% (табл. 3).

Найбільш продуктивним виявився 2017 рік, у якому склалися сприятливі природно-кліматичні умови для

вирощування зернових та зернобобових культур та овочів. Основними зерновими культурами району декілька років поспіль є пшениця, ячмінь і кукурудза на зерно. У 2018 році врожайність пшениці становила 33,2 ц з 1 га, ячменю – 26,4 ц з 1 га, кукурудзи на зерно – 100,5 ц з 1 га [5].

Щодо валового виробництва соняшнику, у 2016 р. було отримано агропідприємствами найбільший валовий збір його насіння – майже 78 млн. т, що в майже в 1,5 раза більше, ніж у 2018 році.

Урожайність, з одного боку, виступає якісним показником впливу на валове виробництво продукції, а з іншого – сама залежить від безлічі факторів: природно-кліматичних умов, технології виробництва, матеріально-технічної бази підприємств та ін. [2, с. 125]

За ці роки врожайність зернових та зернобобових культур і соняшнику зменшилася відповідно на майже 9% та 21%, і лише врожайність овочів (за збільшення площі посіву на 20% та зростання врожаю на 32,5%) зросла на 5,4%. Основною причиною цього є застосування більшістю підприємств району крапельного зрошення. Виробництво олійних культур (насіння соняшнику, ріпаку) є основним джерелом надходження грошових коштів для аграрних підприємств. За 2010–2019 рр. врожайність соняшнику у 2016 р. в агропідприємствах як району (26,5 ц з 1 га), так і області загалом (22,7 ц з 1 га) була найвищою (рис. 1). У 2019 р. врожайність соняшнику в районі становила 25,3 ц з 1 га, що лише на 0,5% менше, ніж у 2016 р. У 2019 р. порівняно з 2010 р. врожайність найбільш прибуткової

Таблиця 3

Рівень розвитку виробництва основних сільгоспкультур у сільгосппідприємствах Снігурівського району

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2018 р. у % до 2016 р.
Посівна площа, га				
зернові та зернобобові культури	32417	44063	38471	118,7
соняшник	27156	20823	27499	101,3
овочі	1321	1661	1581	119,7
Валовий збір, т				
зернові та зернобобові культури	117794	189912	128222	108,9
соняшник	77789	44145	57748	74,2
овочі	109044	158936	144532	132,5
Урожайність, ц з 1 га				
зернові та зернобобові культури	36,5	43,1	33,3	91,2
соняшник	26,5	21,2	21,0	79,2
овочі	867,2	957,1	914,4	105,4

Джерело: побудовано автором за статистичною інформацією [7, с. 162–173]

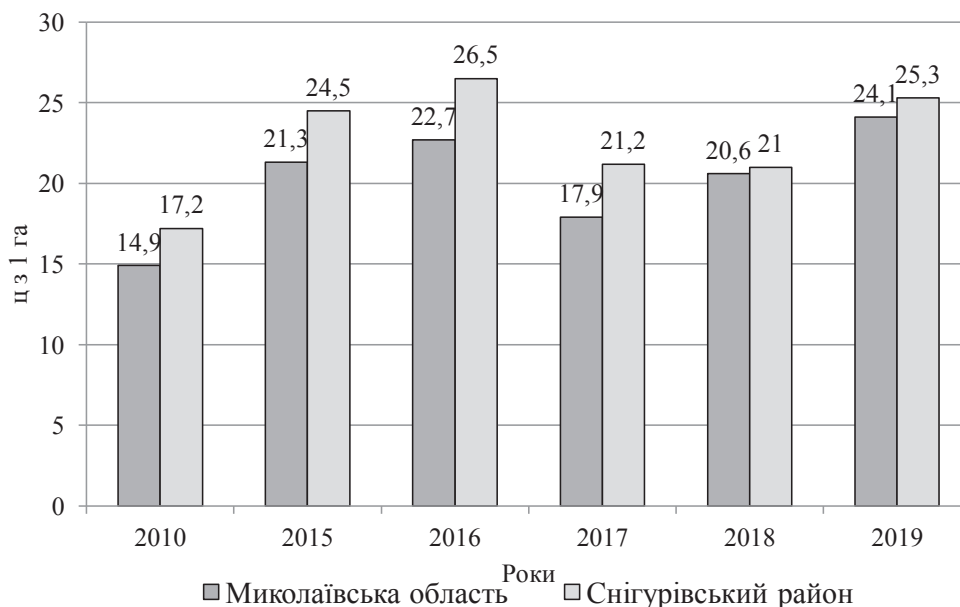

Рис. 1. Динаміка врожайності соняшнику в сільськогосподарських підприємствах*

Джерело: побудовано автором за статистичною інформацією [5; 7]

культури – соняшнику – зросла на 47% порівняно з 2015 р. – на 3,3%, порівняно з 2016 р. зменшилася на 0,5%, порівняно з 2017 р. зросла на 19,3%, порівняно з 2018 р. збільшилася на 20,5%. У середньому за період урожайність соняшнику становила 22,6 ц з 1 га, щорічно вона зростала на 1,6 ц з 1 га, або ж на 1,2%.

Сучасний розвиток аграрного сектору економіки потребує особливої уваги до формування та активізації діяльності суб'єктів ринкової інфраструктури, створення ефективної маркетингової мережі руху сільськогосподарської продукції від виробника до споживача, котра б забезпечувала паритетність економічних інтересів виробників, переробників і кінцевих споживачів [2, с. 99–105].

Суттєвим джерелом грошових надходжень і підтримки фінансового стану сільськогосподарських підприємств є виробництво зернових і технічних культур. Враховуючи всі економічно-господарські обставини, в агропідприємствах Снігурівського району середня ціна реалізації 1 т зернових та зернобобових культур (табл. 4) зросла на 34%, проте олійних культур – знизилася майже на 3%.

Отже, сільськогосподарські підприємства району орієнтовані на вирощування рентабельних зернових та олійних культур, але це не сприяє збалансованому постачанню на ринок різноманітної продукції харчування. Як наслідок, останнім часом спостерігається

недовиробництво окремих малорентабельних або збиткових сільськогосподарських культур, зокрема круп'яних, що призводить до зниження пропозиції їх на ринку, появи ажіотажного попиту та стрімкого дорожчання товару [8, с. 13–14].

Одним із визначальних чинників підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва є інтенсифікація виробництва, яка спрямована на підвищення врожайності культур через використання високопродуктивних сортів, удосконалення культури землеробства, застосування науково обґрунтованих норм добрив у системі сівозмін, внесення органічних і мінеральних добрив, захист сільськогосподарських культур від бур'янів, шкідників і хвороб, високоякісне і своєчасне виконання всіх технологічних операцій.

Інноваційна концепція розвитку агротехнологій полягає у зниженні енерго- та ресурсомісткості технологічних операцій, біологізації землеробства, оптимізації термінів виконання передбаченого комплексу операцій, забезпеченні екологічності виробництва [10, с. 12–14].

Істотне покращення справ у рослинництві можливе лише за достатнього рівня державної підтримки галузі, вдосконалення організаційно-економічних механізмів стимулювання інноваційної діяльності.

Узагальнення наявних нововведень, які використовуються у рослинництві [2; 4; 6; 8; 9; 10], дають змогу

Таблиця 4

Середні ціни основних видів продукції рослинництва, реалізованих аграрними підприємствами Снігурівського району, грн за 1 т

Види продукції	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2018 р. порівняно з 2016 р., %
Зернові та зернобобові культури	3423,7	3872,7	4594,2	134,2
Олійні культури	8650,2	8945,3	8366,5	97,2
Овочеві культури	5347,9	...

Джерело: побудовано автором за статистичною інформацією [7, с. 177–181]

класифікувати основні напрями його подальшого інноваційного розвитку: технологічний, технічний, біологічний, організаційно-економічний. Очевидно, що пріоритетними виступають такі напрями інноваційного розвитку, які можуть у відносно короткі терміни підвищити обсяги та якість продукції рослинництва, сприяти зниженню виробничих витрат, забезпечити швидку окупність капіталовкладень у розроблення й освоєння інновацій. Технологічний напрям передбачає освоєння ресурсозберігаючих технологій та технологій точного землеробства. Технічні інновації спрямовані на реалізацію технологічних нововведень і проявляються через розроблення та впровадження нових технічних засобів, джерел енергії, формування доступної та надійної системи сервісного обслуговування техніки. Біологічні інновації представлені через удосконалення сортового складу сільськогосподарських культур із використанням методів селекції й генної інженерії. Основними організаційно-економічними інноваціями є удосконалення механізмів державного регулювання аграрного виробництва та інноваційної діяльності, організація системи зберігання, переробки й реалізації продукції рослинництва, покращення умов і підвищення безпеки праці.

Не знижуючи вагомості усіх перелічених напрямів інноваційного розвитку, вважаємо, що в умовах, які склалися, першочерговою є техніко-технологічна модернізація галузі, що забезпечує швидку окупність інвестицій. Розроблення й освоєння техніко-технологічних інновацій спрямовані на зниження капітальних і поточних витрат виробництва, а також максимальну адаптацію технологій і техніки, що використовуються, ґрунтових, природно-кліматичних і ресурсних особливостей певних товаровиробників.

Природно-кліматичні особливості зони розміщення господарства визначають його спеціалізацію, відповідно до якої плануються номенклатура і технології вирощування сільськогосподарських культур, структура посівних площ, схеми сівозмін, види та обсяги механізованих робіт і, в кінцевому підсумку, склад машино-тракторного парку сільськогосподарського підприємства. До якісних характеристик механізаторів належать: кваліфікація, стаж роботи, освіта, що є факторами росту продуктивності праці та ефективності використання техніки.

Варто зазначити, що важливим фактором, що впливає на номенклатурний і кількісний склад машинно-тракторного парку сільськогосподарських товаровиробників Снігурівського району, є ціна сільськогосподарської техніки. Однак більшість сільськогосподарських підприємств нині не мають у необхідному обсязі власних коштів для придбання сучасних машин та знарядь, що не дозволяє забезпечувати інтенсивний розвиток галузі рослинництва [4, с. 126–127]. Співвідношення вартості техніки, що купується, та рівня оплати праці механізаторів визначає номенклатурний і кількісний склад машинно-тракторного парку сільськогосподарських підприємств. Так, низька вартість робочої сили дозволяє формувати парк на основі порівняно дешевої і низькопродуктивної техніки. За дефіциту механізаторів або високого розміру оплати праці парк доцільно формувати за допомогою дорожчих високопродуктивних засобів механізації.

Висновки. Нестабільність сучасних умов господарювання спричиняє різноманітні відхилення в ефективності функціонування рослинництва Снігурівського району Миколаївської області. Сучасний агробізнес динамічно адаптується до потреб національного і світових аграрних ринків та відмовляється від неприбуткових культур. Ураховуючи природний рівень родючості ґрунтів та сприятливі кліматичні умови, в районі, як і в області, є всі можливості нарощувати виробництво не лише зернових, технічних та овочевих культур, а й іншої продукції рослинництва. Нині одним з основних гальмівних чинників такого розвитку є відсутність ведення значною кількістю сільгосппідприємств цілеспрямованої інноваційної діяльності як важливої передумови підвищення врожайності та ефективності виробництва продукції рослинництва. Серед визначених технічних, технологічних, біологічних, організаційно-економічних напрямів розвитку цієї галузі як пріоритетні пропонуємо розглядати освоєння ресурсозберігаючих технологій виробництва рослинницької продукції на основі техніко-технологічної модернізації виробництва, удосконалення системи селекції й насінництва основних сільськогосподарських культур, а також механізмів державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності у галузі.

Список літератури:

1. Аверчев О.В. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі рослинництва в Херсонській області / О.В. Аверчев, Н.А. Аверчева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2014. Вип. 4. С. 27–34.
2. Андрєєва Л.О. Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки : монографія / Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська та ін. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. 270 с.
3. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В.Г. Андрійчук. К.: КНЕУ, 2005. 290 с.
4. Болтянський О.В. Болтянська Н.І. Аналіз основних тенденцій розвитку світової та вітчизняної сільськогосподарської техніки для рослинництва / О.В. Болтянський, Н.І. Болтянська // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. К.: ВЦ НУБіПУ, 2011. Вип. 166. Частина 1. С. 125–128.
5. Головне управління статистики у Миколаївській області / Офіційний сайт: URL: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 02.12.2019)
6. Дугієнко Н.О. Сучасні тенденції розвитку аграрного сектору України / Н.О. Дугієнко, В.Е. Лева // Інфраструктура ринку. Випуск 25. 2018. С. 99–107.

7. Міста та райони Миколаївської області 2018 / За редакцією П.Ф. Зацаринського // Статистичний щорічник. Миколаїв, 2019. 298 с.
8. Саблук П.Т. Стан та напрями розвитку аграрної реформи / П. Т. Саблук // Економіка АПК. 2015. № 2. С. 10–16.
9. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. К.: ННЦ ІАЕ, 2012. 218 с.
10. Ткачук В.І. Інновації як фактор підвищення ефективності виробництва зерна / В. І. Ткачук // Ефективна економіка. 2014. № 2. С. 10–16.

References:

1. Averchev O.V., Avercheva N.A. (2014). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku haluzi roslynnytstva v Khersonskii oblasti [Current state and prospects of development of the crop sector in Kherson region]. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomoria*, vol. 4, pp. 27–34.
2. Andrieieva, L.O., Boltianska, L.O. (2014). Naukovo-prykladni osnovy efektyvnoho rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky [Scientific and Applied Fundamentals of Effective Development of the Agrarian Sector of the Economy]. Melitopol: Vydavnychiy budynok Melitopolskoi miskoi drukarni. (in Ukrainian)
3. Andrijchuk V.H. (2005). *Efektivnist di yal nosti ahrarnykh pidpriemstv: teoriya, metodyka, analiz* [Effectiveness of agricultural enterprises: theory, method, analysis]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
4. Boltianskyi O.V., Boltianska N.I. (2011). Analiz osnovnykh tendentsii rozvytku svitovoi ta vitchyznianoї silskohospodarskoi tekhniki dlia roslynnytstva [Analysis of the main development trends of world and domestic agricultural machinery for crop production]. Kyiv: Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu biosursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy, vol. 166, ch. 1. pp. 125–128.
5. Holovne upravlinnia statystyky u Mykolaivskii oblasti (2019). Silske hospodarstvo Mykolaivskoi oblasti 2018 [Agriculture of Mykolayiv region 2018]. Mykolayiv: Sektor publikatsiinoi ta informatsiino-analitychnoi roboty. Available at: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (accessed: 02.12.2019).
6. Dugienko N.O. (2018). Suchasni tendentsii rozvytku ahrarnoho sektoru Ukrainy [Modern trends in the development of agricultural sector of Ukraine]. *Infrastruktura rynku*, vol. 25, pp. 99–107.
7. Holovne upravlinnia statystyky u Mykolaivskii oblasti (2019). Mista ta raiony Mykolaivskoi oblasti 2018 [Cities and districts of Mykolayiv region 2018]. Mykolaiv: Sektor publikatsiinoi ta informatsiino-analitychnoi roboty.
8. Sabluk P.T. (2015). Stan ta napriamy rozvytku ahrarnoi reformy [The state and directions of development of agrarian reform]. *Ekonomika APK*, no. 2, pp. 10–16.
9. Lupenko Yu.O., Mesel-Veseliak V.Ya. (2012). Stratehichni napriamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku [Strategic directions of agricultural development of Ukraine for the period till 2020]. Kyiv: NNTs IAE. (in Ukrainian)
10. Tkachuk V.I. (2014). Innovatsii yak faktor pidvyshchennia efektyvnosti vyrobnytstva zerna [Innovation as a factor in increasing the efficiency of grain production]. *Efektivna ekonomika*, no. 2, pp. 10–16.

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ РАСТЕНИЕВОДСТВА В АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ СНИГИРЕВСКОГО РАЙОНА

В статье кратко охарактеризованы расположение, состояние, предприятия аграрной сферы и роль отрасли растениеводства в экономике Снигиревского района Николаевской области. Определено место аграрных предприятий района по объему производства основных видов продукции растениеводства среди 19 районов Николаевской области. Исследованы основные факторы, которые влияют на формирование валового сбора основных сельскохозяйственных культур аграрных предприятий района, проанализирован достигнутый уровень развития производства основных видов продукции растениеводства (зерновых, технических и овощных культур), исследован уровень урожайности отдельных сельскохозяйственных культур в районе и по сравнению с областью. Освещен основной фактор повышения эффективности производства продукции растениеводства, обозначены и классифицированы основные направления его инновационного развития, выделены приоритетные из них.

Ключевые слова: предприятие, район, растениеводство, производство, урожайность, инновационное развитие.

STATE AND OPPORTUNITIES OF DEVELOPMENT OF PRODUCTION OF CROP PRODUCTION IN THE AGRARIAN ENTERPRISES OF SNIGIREVSKY DISTRICT

In this article the arrangement, a state, the enterprises of the agrarian sphere and the position of the crop production branch, its contribution in economy of Snigirevsky district of the Mykolayiv region are briefly characterized. The position of agricultural enterprises of the region by the volume of production of basic crop products among 19 districts of Mykolayiv region has been determined. The main factors which influence on formation of gross of basic crops grows of agrarian enterprises of given district are analyzed, the reached level of development of production of main type of products of crop

production (brain, sunflower and vegetable cultures) is investigated, the level of productivity of separated crops in the area and in comparison with area is explored, the major factors of its change are specified. The most productive years of land-owner activity connected with crop production sphere of areas are defined. The prices of the main products types of crop production which are realized by agrarian enterprises of Snigirevsky district for last three years are analyzed. The substantive factor of increase in manufacturing efficiency of crop production which is directed to increase standard of productivity of cultures, is defined. The directions of future innovative development as an important prerequisite for improving crop yields and the efficiency of crop production in general are determined and classified, their content and value which are marketed out priority of them which can increase volumes and quality of products of crop production in rather short terms is disclosed of promote decrease in production expenses, to provide fast payback of capital investment in development and exploration of innovations. The main brake factor of such development is the low level of material and technical support of of agricultural enterprises and high prices for modern agricultural equipment. We suggest consider development of resource-saving production technologies of crop products on the basic of technical and technological modernization of production which provides fast return on investment to improvement of selection system and seed farming of the main crops and also mechanisms of the state support and stimulation of innovative activity in crop production sphere in the given area.

Key words: *enterprise, district, crop production, production, yield, innovative development.*